

Kalandsvika

Kalandsvika i østre del av Kalandsvatnet. Fugletårnet ligger til høyre ved nedre billedkant (parkering på andre siden av veien ved Bontveitkrysset). (Blom Norkart Mapping)

VÅTMARK MED UTKIKKSTÅRN

Oppdagermulighetene fra fugleobservasjonstårnet i KALANDSVIKA er det ikke noe å si på: 155 ulike fuglearter er funnet i Kalandsvassdraget. Ta med kikkert og besøk tårnet på forsommeren eller i vinterhalvåret. Er du heldig, får du øye på sjeldne fugler.

Kalandsvika er det sikreste stedet i Hordaland å treffe på sivsangeren. På gode forsommerkvelder kan du høre mer enn 10 syngende hanner. Sivsangerens sangposter er vanligvis spireabusker og vierkjerr, samt den spesielle vegetasjonen av strandrør og sjøsvaks ved elveutløpet. Disse stedene vil du også med stor sannsynlighet kunne se sivspurv. En sen kveld i mai og juni vil dessuten by på mange andre fuglelyder: enkeltbekkasinens mekrende fluktspill, rødstilkens støyende varsling, vipenes hissige utfall mot kråkene og en og annen buskskvett som prøver å imitere alle de andre fuglene i sin sang.

I perioder vinterstid kan oppunder 40 sangsvaner holde seg i viken, svaner som veksler mellom Osvassdraget og Kalandsvassdraget i valg av oppholdssted. Hver vinter kommer 20–30 laksender til Kalandsvatnet, ingen steder i fylket finner du flere. Kvinand og toppand er vanlige. Det er ikke dvergdykker og lappfiskand, men de er like fullt ganske årvisse vintergjester.

Ørreten i vannet er stort sett av god kvalitet. Mest kjent er likevel det gode røyefisket. Faktisk finnes det her to røyetyper, vanlig røye og svartrøye, som skiller seg ved forskjellig utseende, størrelse, gytetidspunkt og dypt de lever på. Det er også satt ut karuss og gjedde i Kalandsvatnet. Lenger ned i vassdraget ligger Klokkarvatnet, som er kjent for stor ål. Klokkaxanering har bedret vannkvaliteten i vassdraget vesentlig de siste årene. Kanskje skjedde det for sent til å redde ferskvannskrepsen. Denne arten er satt ut i vassdraget, men antas nå å ha forsvunnet.

SELSNEPE

Selsnepe var forklaringen da småguttene og småjentene i Fana ble alvorlig syke etter å ha spist noe de trodde var vanlig nepe. På 1960-tallet ble giftplanten forsøkt utryddet i Fana, til ingen nytte.

Selsnepe er en av de giftigste plantene i landet, og det står om livet for den som spiser bare en liten bit av planten. Den er også svært farlig for kyr og sauer, mens geiter og griser synes å tåle den. Med sine små hvite blomster og oppdelte blader ligner den på sløke og andre skjermplanter. I motsetning til mange andre giftplanter er den ikke spesielt vond på smak. Roten til selsnepe ligner i det ytre både på sellerirot og nepe. Men snitt gjennom roten avslører hvem en har med å gjøre: Selsneperoten er tydelig oppdelt, med flere rom. Ingen andre skjermplanter har slike kamre i roten.

Selsnepe vokser på svært fuktige steder hvor det ikke er naturlig å ferdes, verken for folk eller fe. Den står gjerne litt ute i vannet, blant andre sumpplanter på næringsrik jord. Selsnepe er heller sjelden her til lands, men i Fana finnes det ganske mye av den. Ved kanten av Kalandsvatnet, Iglavatnet og Apeltunvatnet, og ved mange små tjern i bele bydelen, er den vanlig.

Bjørn Moe

Miranda Bodtker

GAMMEL INNSJØ

Kalandsvatnet og det mindre Klokkarvatnet, som står i direkte forbindelse med Kalandsvatnet, var av de første innsjøene som ble dannet etter siste istids avslutning her til lands. Det kan stingsilda, som vandret inn i ferskvann etter istiden, fortelle oss. Stingsild som lever i sjøen, har en komplett rekke av plater langs begge kroppssidene. Disse platene reduseres i antall og form dess lengre arten har vært etablert i ferskvann. I Klokkarvatnet er hele 65 % av stingsildbestanden uten slike sideplater.